

Sygn. akt VIII U 819/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 stycznia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Gdańsku VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Elżbieta Trybulec-Czernek

Protokolant: st. sekr. sąd. Barbara Urmańska

po rozpoznaniu w dniu 19 grudnia 2013 r. w Gdańsku

sprawy **A. T.**

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o prawo do emerytury pomostowej

na skutek odwołania **A. T.**

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

z dnia 7 stycznia 2013 r. nr (...)

oddala odwołanie

Na oryginalnie właściwy podpis

Sygn. akt VIII U 819/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 7 stycznia 2013 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił ubezpieczonemu A. T. prawa do emerytury pomostowej, bowiem na dzień wejścia w życie ustawy z dnia 19 grudnia 2008 roku o emeryturach pomostowych (Dz. U. Nr 237, poz. 1656 ze zm.), tj. na dzień 1 stycznia 2009 roku, nie udokumentował 15 lat pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w portach morskich, wymienionej w pkt 21 załącznika nr 1 lub wymienionej w pkt 12 załącznika nr 2 do ustawy o emeryturach pomostowych.

W odwołaniu od powyższej decyzji ubezpieczony A. T. domagał się przyznania prawa do emerytury pomostowej. Według ubezpieczonego, jego staż pracy w warunkach szczególnych wynosi 23 lata, 7 miesięcy i 15 dni, przed 1 stycznia 1999 roku. Ubezpieczony podniósł, iż był zatrudniony w obsadzie specjalistycznych jednostek w postaci elewatorów pływających. Były to urządzenia służące do pneumatyczno – mechanicznego przeladunku materiałów sypkich, głównie tlenku glinu, w relacji ładownia statku – wagony lub ładownia statku – ładownia drugiego statku. Ubezpieczony podniósł, iż jego praca winna zostać uznana jako praca w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w portach morskich, wymieniona w pkt 21 załącznika nr 1 lub wymienionej w pkt 12 załącznika nr 2 do ustawy o emeryturach pomostowych.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany wniósł o jego oddalenie, podtrzymując argumentację zawartą w zaskarżonej decyzji. Dodatkowo organ rentowy wskazał, iż z danych systemu informatycznego wynika, iż ubezpieczony po dniu 31 grudnia 2008 roku nie został zgłoszony przez żadnego płatnika jako osoba wykonująca pracę w szczególnych

warunkach lub w szczególnym charakterze oraz nie zostały z tego tytułu opłacone składki na Fundusz Emerytur Pomostowych.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony A. T. urodził się w dniu (...) roku.

Niesporne.

W okresach od 1 września 1975 roku do 31 sierpnia 1978 roku, na stanowisku marynarza elewatora oraz od 6 kwietnia 1979 roku do 31 sierpnia 1990 roku, na stanowiskach starszego marynarza, kapitana statku II kat. (elewator pływający), ubezpieczony był zatrudniony w Zarządzie (...) S.A. w G..

W okresie od 10 lutego 1992 roku do 30 listopada 1997 roku ubezpieczony był zatrudniony w (...) S.A. w G., na stanowisku kapitana statku I kat. na elewatorach pływających.

W okresie od 1 grudnia 1997 roku do 30 kwietnia 2001 roku ubezpieczony był zatrudniony w (...) Sp. z o.o. w G., na stanowisku kapitana statku I kat. na elewatorach pływających.

Przedsiębiorstwo posiadało 4 elewatory pływające – jednostki pływające bez napędu, na których dokonywano przeładunku tlenku glinu, materiałów sypkich, zbóż. Elewatory usytuowane były przy nabrzeżu. Zdarzały się sytuacje, w których elewatory były odholowywane do portu. W przedsiębiorstwie pracowały 4 zmiany pracowników po 6 godzin, w systemie ciągłym. Na każdej zmianie załoga składała się z kierownika (kapitana), marynarzy, mechanika, elektryka. Praca ubezpieczonego polegała na organizacji przeładunku, obsłudze pokładu, wind kotwicznych, dozorcze jednostki w trakcie przeładunku. Ubezpieczony podciągał, popuszczał cumy, pilnował bezpieczeństwa przeładunku, dozorował urządzenie pod kątem bezpieczeństwa. Ubezpieczony ponosił odpowiedzialność za pracowników obsługujących, sprawował nadzór nad całą jednostką. Jako kapitan ubezpieczony prowadził dodatkowo dziennik pokładowy. Ubezpieczony prowadził nadzór nad całym procesem przeładunkowym. Czas pracy ubezpieczonego ze względu na zapylenie skrócony był do 6 godzin. Miejscem pracy ubezpieczonego był tylko elewator pływający.

Dowód: świadectwa pracy – k. 4, 6, 9 akt ubezpieczeniowych, akta osobowe w kopercie – k. 44, zeznania świadka A. T. (2) – 00:03:45 – 00:15:05 płyta CD w kopercie – k. 52, zeznania świadka W. Ł. – 00:17:36 – 00:24:56 płyta CD w kopercie – k. 52, zeznania świadka M. M. – 00:25:49 – 00:32:50 płyta CD w kopercie – k. 52, zeznania świadka J. M. – 00:32:50 – 00:36:39 płyta CD w kopercie – k. 52, zeznania ubezpieczonego przesłuchanego w charakterze strony – 00:11:43 – 00:26:46 płyta CD w kopercie – k. 63. W okresach od 13 czerwca 2001 roku do 31 grudnia 2002 roku w (...) w G. oraz od 1 stycznia 2003 roku do 29 maja 2009 roku w (...) Sp. z o.o. w G. ubezpieczony był zatrudniony na stanowisku bosmana wyposażenia. Praca była trzymianowa. Do obowiązków ubezpieczonego należało sprawdzenie ksiąg wpisów dotyczących prac niebezpiecznych, godzin ich wykonywania, kontrola statków – samochodowców, kontenerowców, podział pracowników zajmujących się sprzętaniem, kontrola pracowników, kierowanie ich pracami. Miejscem pracy ubezpieczonego był cały statek. Dowód: świadectwa – k. 10 – 19 akt ubezpieczeniowych, akta osobowe w kopercie – k. 60, zeznania świadka H. K. – 00:02:11 – 00:11:22 płyta CD w kopercie – k. 63, zeznania ubezpieczonego przesłuchanego w charakterze strony – 00:11:43 – 00:26:46 płyta CD w kopercie – k. 63. Po dniu 31 grudnia 2008 roku A. T. nie został zgłoszony do ubezpieczeń społecznych jako osoba wykonująca pracę w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych oraz nie zostały z tego tytułu opłacone składki na Fundusz Emerytur Pomostowych. Dowód: wydruk – k. 29 akt ubezpieczeniowych. W dniu 10 grudnia 2012 roku ubezpieczony złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. wniosek o przyznanie prawa do emerytury pomostowej. Ubezpieczony nie pozostaje w stosunku pracy. Organ rentowy, na podstawie przedłożonej dokumentacji, uznał, iż ubezpieczony udowodnił wymagany okres składkowy i nieskładkowy, tj. ponad 25 lat stażu pracy. Decyzją z dnia 7 stycznia 2013 roku organ rentowy odmówił ubezpieczonemu prawa do emerytury pomostowej, bowiem na dzień wejścia w życie ustawy z dnia 19 grudnia 2008 roku o emeryturach

pomostowych (Dz. U. Nr 237, poz. 1656 ze zm.), tj. na dzień 1 stycznia 2009 roku, nie udokumentował 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Niesporne.

Stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach sprawy, w tym w aktach ubezpieczeniowych, których wiarygodności oraz autentyczności nie kwestionowała żadna ze stron procesu. Sąd również nie znalazł podstaw do podważenia ich wiarygodności z urzędu. Sąd dał wiarę zeznaniom świadków A. T. (2), W. Ł., M. M., J. M., H. K. oraz zeznaniom ubezpieczonego przesłuchanego w charakterze strony, bowiem były zgodne, wzajemnie się uzupełniały oraz były zgodne z pozostałym materiałem dowodowym zebrany w sprawie.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego A. T. należało oddalić.

Zgodnie z przepisem art. 4 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 roku o emeryturach pomostowych (Dz. U. Nr 237, poz. 1656), prawo do emerytury pomostowej, z uwzględnieniem art. 5-12, przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) urodził się po dniu 31 grudnia 1948 r.;
- 2) ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat;
- 3) osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn;
- 4) ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn;
- 5) przed dniem 1 stycznia 1999 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS;
- 6) po dniu 31 grudnia 2008 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;
- 7) nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

Co należy uznać za pracę w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wyjaśnia art. 3 ust. 1 ustawy, zgodnie z którym prace w szczególnych warunkach to prace związane z czynnikami ryzyka, które z wiekiem mogą z dużym prawdopodobieństwem spowodować trwałe uszkodzenie zdrowia, wykonywane w szczególnych warunkach środowiska pracy, determinowanych siłami natury lub procesami technologicznymi, które mimo zastosowania środków profilaktyki technicznej, organizacyjnej i medycznej stawiają przed pracownikami wymagania przekraczające poziom ich możliwości, ograniczony w wyniku procesu starzenia się jeszcze przed osiągnięciem wieku emerytalnego, w stopniu utrudniającym ich pracę na dotychczasowym stanowisku; wykaz prac w szczególnych warunkach określa załącznik nr 1 do ustawy.

W myśl art. 3 ust. 2 czynniki ryzyka, o których mowa w ust. 1, są związane z następującymi rodzajami prac:

1) w szczególnych warunkach determinowanych siłami natury:

- a) prace pod ziemią,
- b) prace na wodzie,
- c) prace pod wodą,
- d) prace w powietrzu;

2)w szczególnych warunkach determinowanych procesami technologicznymi:

a) prace w warunkach gorącego mikroklimatu - prace wykonywane w pomieszczeniach, w których wartość wskaźnika obciążenia termicznego WBGT wynosi 28 °C i powyżej, przy wartości tempa metabolizmu pracownika powyżej 130 W/m²,

b)prace w warunkach zimnego mikroklimatu - prace wykonywane w pomieszczeniach o temperaturze powietrza poniżej 0 °C,

c)bardzo ciężkie prace fizyczne - prace powodujące w ciągu zmiany roboczej efektywny wydatek energetyczny u mężczyzn - powyżej 8.400 kJ, a u kobiet - powyżej 4.600 kJ,

d)prace w warunkach podwyższonego ciśnienia atmosferycznego,

e)ciężkie prace fizyczne związane z bardzo dużym obciążeniem statycznym wynikającym z konieczności pracy w wymuszonej, niezmienniej pozycji ciała; przy czym ciężkie prace fizyczne to prace powodujące w ciągu zmiany roboczej efektywny wydatek energetyczny u mężczyzn - powyżej 6.300 kJ, a u kobiet - powyżej 4.200 kJ, a prace w wymuszonej pozycji ciała to prace wymagające znacznego pochylenia i (lub) skręcenia pleców przy jednoczesnym wywieraniu siły powyżej 10 kG dla mężczyzn i 5 kG dla kobiet (wg metody OWAS pozycja kategorii 4) przez co najmniej 50 % zmiany roboczej.

Zgodnie z art. 3 ust. 3 ustawy o emeryturach pomostowych, prace o szczególnym charakterze to prace wymagające szczególnej odpowiedzialności oraz szczególnej sprawności psychofizycznej, których możliwość należytego wykonywania w sposób niezagrażający bezpieczeństwu publicznemu, w tym zdrowiu lub życiu innych osób, zmniejsza się przed osiągnięciem wieku emerytalnego na skutek pogorszenia sprawności psychofizycznej, związanego z procesem starzenia się; wykaz prac o szczególnym charakterze określa załącznik nr 2 do ustawy. W myśl zaś ust. 4 tegoż art. za pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach uważa się pracowników wykonujących po dniu wejścia w życie ustawy, w pełnym wymiarze czasu pracy, prace, o których mowa w ust. 1, natomiast, zgodnie z ust. 5 za pracowników wykonujących prace o szczególnym charakterze uważa się pracowników wykonujących po dniu wejścia w życie ustawy, w pełnym wymiarze czasu pracy, prace, o których mowa w ust. 3. (ust. 5 art. 3).

Za pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze uważa się również osoby wykonujące przed dniem wejścia w życie ustawy prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS (ust. 7 art. 3).

Jakkolwiek w świetle art. 4 pkt 2 i 5 w związku z art. 3 ust. 7 ustawy, do wymaganego przez nią stażu przypadającego przed dniem jej wejścia w życie, tj. przed 1 stycznia 2009 roku, wlicza się okresy pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu zarówno art. 3 ust. 1 i 3 tej ustawy, jak i art. 32 i art. 33 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2009 roku Nr 153 poz. 1227 ze zm.), to właściwego ograniczenia do zamierzonego przez ustawodawcę kręgu osób uprawnionych do emerytury pomostowej dokonuje konieczność spełnienia przesłanki z art. 4 pkt 6. Wymaganie to spełnia zasadniczą funkcję eliminacyjną, ograniczając ostatecznie prawo do emerytury pomostowej do kręgu osób wykonujących pracę kwalifikowaną jako szczególną w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych. Możliwość uzyskania emerytury pomostowej przez osoby niespełniające warunku z art. 4 pkt 6 przewiduje art. 49 ustawy, według którego prawo do emerytury pomostowej przysługuje również osobie, która: 1) po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3; 2) spełnia warunki określone w art. 4 pkt 1-5 i 7 i art. 5-12; 3) w dniu wejścia w życie ustawy miała wymagany w przepisach, o których mowa w pkt 2, okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3. Przytoczony przepis zmienia wymagania konieczne do uzyskania emerytury pomostowej dla osób niespełniających warunku z art. 4 pkt 6 ustawy, zwalniając je z konieczności wykonywania po 31 grudnia

2008 roku pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 tej ustawy, jednakże wprowadza w to miejsce wymaganie, aby ubiegający się o rozważane świadczenie spełniał w dniu wejścia w życie ustawy (1 stycznia 2009 roku) warunek posiadania co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3. Warunek ten został jasno wyrażony, wynika wprost z literalnego brzmienia art. 49 pkt 3 ustawy i jest zgodny z jej celem. Sąd podziela pogląd wyrażony w uzasadnieniu wyroku z dnia 13 marca 2012 r., II UK 164/11, w którym Sąd Najwyższy wskazał, że w świetle tego przepisu nie ma podstaw prawnych do przyznania emerytury pomostowej ubezpieczonemu, którego dotychczasowy okres pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze nie może być kwalifikowany jako prace w warunkach szczególnych w rozumieniu dziś obowiązujących przepisów (art. 3 ust. 1 ustawy) lub o szczególnym charakterze (art. 3 ust. 3 ustawy). Sąd Najwyższy podkreślił, powołując się na wcześniejsze orzecznictwo, że przepisy regulujące system zabezpieczenia społecznego ze względu na swoją istotę i konstrukcję podlegają wykładni ścisłej. Nie powinno się więc stosować do nich wykładni celowościowej, funkcjonalnej lub aksjologicznej w opozycji do wykładni językowej, jeżeli ta ostatnia prowadzi do jednoznacznych rezultatów interpretacyjnych. Podobne stanowisko w kwestii wykładni art. 49 zostało zaprezentowane w doktrynie prawa (zob. M. Zieleniecki: Emerytura pomostowa w nowym systemie emerytalnym, Gdańsk 2011, szczególnie s. 244 i 248). Należy dodać, że przyjęcie wykładni art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych, według której pkt 3 tego przepisu nie ogranicza pojęcia pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze do prac wskazanych w art. 3 ust. 1 i 3 tej ustawy, prowadziłoby do wniosku, że emeryturę pomostową może uzyskać każdy, pod warunkiem niewykonywania takiej pracy po 31 grudnia 2008 roku nawet, gdy ma okres co najmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze spełniającej jedynie wymagania dla tego rodzaju prac z art. 32 lub 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, a niebędących pracami wskazanymi w art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych. W rezultacie należy uznać, że określenie „okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3” zawarte w art. 49 pkt 3 ustawy o emeryturach pomostowych, oznacza okres pracy wskazany w art. 3 ust. 1 i 3 tej ustawy bez wliczania do niego okresów pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. W rozpoznawanej sprawie ubezpieczony legitymuje się co najmniej 15-letnim okresem pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu art. 32 i 33 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Jak wynika bowiem z przeprowadzonego postępowania dowodowego, ubezpieczony w okresach zatrudnienia od 1 września 1975 roku do 31 sierpnia 1978 roku, od 6 kwietnia 1979 roku do 31 sierpnia 1990 roku, od 10 lutego 1992 roku do 30 listopada 1997 roku oraz od 1 grudnia 1997 roku do 30 kwietnia 2001 roku wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracę w warunkach szczególnych, określoną w wykazie B, dział II, poz. 8 załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43, ze zm.), tj. prace pracownika wykonującego prace objęte skróconym czasem pracy z tytułu warunków szczególnie uciążliwych lub szkodliwych dla zdrowia. Natomiast w okresach od 13 czerwca 2001 roku do 31 grudnia 2002 roku oraz od 1 stycznia 2003 roku do 29 maja 2009 roku ubezpieczony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę wymienioną w wykazie A, dziale VIII, pkt 6 załącznika do ww. rozporządzenia, tj. prace na jednostkach pływających w portach morskich i w stoczniach morskich. Jednocześnie Sąd ustalił, iż ubezpieczony nie przepracował co najmniej 15 lat w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 3 ust. 1 lub 3 ustawy o emeryturach pomostowych. Prace wykonywane przez ubezpieczonego w spornym okresie, jak wynika z przeprowadzonego postępowania dowodowego, nie są bowiem pracami wymienionymi w załączniku nr 1 i 2 do ustawy o emeryturach pomostowych. Ubezpieczony nie spełnia warunków nabycia prawa do emerytury pomostowej określonych w art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych, ponieważ nie pracował w warunkach szczególnych w rozumieniu art. 3 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych po 31 grudnia 2008 roku. Ubezpieczony nie spełnił więc warunku określonego w art. 4 pkt 6 tej ustawy. W tej sytuacji, skoro ubezpieczony nie przepracował co najmniej 15 lat w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 3 ust. 1 lub 3 ustawy o emeryturach pomostowych, to nie spełnił również wymagań określonych w art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych. Mając powyższe na względzie, Sąd uznał, iż wydana w sprawie decyzja organu rentowego była w pełni zasadna, w związku z czym odwołanie ubezpieczonego jako bezzasadne, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. w związku z powołanymi przepisami, podlegało oddaleniu.

SSO Elżbieta Trybulec - Czernek

.